

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan nimeäminen / presidentinvaali 2024

Kh 02.10.2023 § 219
160/00.00.00/2023

Valmistelija

palvelusihteeri Heli Manninen, 050 570 2433

Presidentinvaalin vaalipäivä on sunnuntai 28.1.2024. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 17. – 23.1.2024. Jos vaalissa toimitetaan toinen kierros, sen vaalipäivä on sunnuntai 11.2.2024 ja ennakkoäänestyksen ajanjakso kotimaassa 31.1. – 6.2.2024.

Vaalilain (714/1998) 15 §:n mukaan kunnanhallituksen on hyvässä ajoin ennen vaaleja asetettava:

- 1) kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta, johon kuulu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme; sekä*
- 2) laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtajam varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.*

Vaalilautakunnan tehtävänä on vaalipäivän äänestyksen toimittaminen ja äänten alustava laskenta.

Vaalitoimikunta toimittaa ennakkoäänestyksen kunnanhallituksen määräämässä laitoksessa jonain ennakkoäänestyksen ajanjakson päivänä erikseen päätettynä kellon aikana.

Presidentinvaaliin asetetut vaalilautakunta ja -toimikunta toimivat sekä ensimmäisessä vaalissa että mahdollisessa toisessa vaalissa.

Vaalilautakunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sen jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita 2023 vuoden eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Vaalitoimikunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sen jäsenten että

varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita 2023 vuoden eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalitoimikuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Kaikilla vaalivirkailijoiksi määrätyillä ja erityisesti vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan puheenjohtajaksi nimettävillä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.

Oikeusministeriö ohjeistaa seuraavasti: Keskusvaalilautakunnan jäsenen, varajäsenen tai sihteerin ei ole suositeltavaa toimia oman tehtävänsä ohessa minään muuna vaaliviranomaisena. Koska keskusvaalilautakunta tarkastaa vaalilain 63 §:n mukaisesti ennakoäänestysasiakirjat, vaalitoimitsijana tai vaalitoimikunnan jäsenenä ollut keskusvaalilautakunnan jäsen, varajäsen tai sihteeri olisi keskusvaalilautakunnassa esteellinen osallistumaan oman toimintansa laillisuuden arviointiin.

Vaalitoimielinten valinnassa on myös otettava huomioon tasa-arvolain vaatimus sukupuolikiintiöstä, jonka tulee toteutua erikseen jäsenten ja varajäsenten kohdalla. Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan sekä naisia että miehiä tulee olla kumpiakin vähintään 40 %.

Vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Toivakan kunnan hallintosäännön 162 § mukaan vaalilautakunnan puheenjohtajalle ja jäsenelle sekä vaalitoimikuntaan kuuluvalle maksetaan kultakin vaalitoimituspäivältä palkkiota, johon samalla sisältyy korvaus vaalitoimituksen päätyttyä suoritettavasta laskentatyöstä seuraavasti: puheenjohtajalle 200 euroa ja jäsenelle 150 euroa. Alle viisi tuntia kestävästä vaalitoimituksesta maksetaan palkkio 50 %:lla alennettuna.

On välttämätöntä, että vaalilautakuntaan nimetyt ovat käytettävissä vaalipäivänä ja vaalitoimikuntaan nimetyt ennakoäänestyksen ajanjaksolla.

Esittelijä	vt kunnanjohtaja Touko Aalto
Päätösehdotus	Kunnanhallitus asettaa vuonna 2024 toimitettavaa presidentinvaalia varten 1) vaalilautakunnan, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä kutsumisjärjestyksessä vähintään kolme varajäsentä 2) vaalitoimikunnan, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä kutsumisjärjestyksessä vähintään kolme varajäsentä
Päätös	Kunnanhallitus nimesi vaalilautakuntaan seuraavat jäsenet

Topi Saarelainen, puheenjohtaja
Anita Salminen, varapuheenjohtaja
Henna Breilin, jäsen
Kari Mäkinen, jäsen
Anne Vihinen, jäsen

Vaalilautakunnan varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

Matleena Häätylä, varajäsen
Terhi Hokkanen, varajäsen
Jukka Tuliniemi, varajäsen
Pentti Kovanen, varajäsen
Riikka-Leena Tattari, varajäsen
Osmo Tervo, varajäsen
Varja Oksanen, varajäsen

Kunnanhallitus nimesi vaalitoimikuntaan seuraavat jäsenet

Varja Oksanen, puheenjohtaja
Jukka Tuliniemi, varapuheenjohtaja
Juha Juusela, jäsen

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

Inka Keteli, varajäsen
Mikko Paljakka, varajäsen
Karla Karmala, varajäsen